

RAADSINFORMATIEBRIEF

DOCUMENTNUMMER 15-0013351

VOOR Gemeenteraad
CC
DATUM 6 mei 2015
ONDERWERP Zwanendriften

Aan de raadsleden van de gemeente Krimpenerwaard,

Afgelopen week heeft Een Vandaag aandacht besteed aan het zgn. Zwanendriften.

In de uitzending was te zien op welke brute wijze de zwanendrifters hun werk uitvoeren. Ik heb die beelden pas 'live' tijdens de uitzending gezien, en vond ze schokkend.

Staatssecretaris, Sharon Dijksma, heeft die beelden eerst gezien en pas daarna gereageerd.

De beelden ontlokten bij haar de reactie: 'dat zij per direct maatregelen zou nemen om deze praktijk te laten stoppen'.

Aangezien ik verantwoordelijk ben voor de Openbare Orde en Veiligheid in onze Gemeente, heb ik gemeend dat het verstandig was contact op te nemen met haar om te vernemen aan welke maatregelen zij denkt om het zwanendriften te laten stoppen.

Vorige week heb ik uitgebreid telefonisch contact met haar gehad.

Zij is voornemens om de ontheffing voor het ringen van de zwanen op zeer korte termijn in te trekken.

Daarnaast heeft zij de IIe Kamer geïnformeerd middels een brief die u bijgaand aantreft (*).

Als er geen nieuwe zwanen meer mogen worden geringd, mogen de "oude" zwanen nog wel worden gehouden.

Om dit tegen te gaan, dient de Flora- en Faunawet te worden gewijzigd. Ik heb aangedrongen op het wijzigen van de deze Wet bij de Staatssecretaris.

Daarnaast zoekt ze uit hoe de NVWA en de Politie het dan uitgevaardigde ringverbod het beste kunnen handhaven.

De NVWA is verantwoordelijk voor het toezicht op de Zwanendrifters, en zal vanaf heden zichtbaar en niet zichtbaar (herkenbaar) controleren. Ook observaties in het veld zullen worden uitgevoerd. En zij overwegen een preventieve last onder bestuursdwang op te leggen, met een hoog boetebedrag.

Ook zullen zij een administratieve controle uitvoeren op de zgn. "ringenadministratie".

Met de politie zal ik a.s. maandag nadere afspraken maken over hun opsporingsmogelijkheden. Waarbij vooral gedacht moet worden aan het verbaliseren van personen die zich zonder toestemming op iemands eigendom bevinden. Mijn aandacht richt zich vooral op de wijze waarop we de inwoners van de Gemeente Krimpenerwaard hierbij kunnen betrekken.

We hebben afgesproken dat de Staatssecretaris (en NVWA) en ik zoveel mogelijk gezamenlijk optrekken in dit dossier.

De fractie van Pro Krimpenerwaard heeft nieuwe vragen gesteld over het zwanendriften, die het College binnen de daarvoor gestelde termijn zal beantwoorden.

Maar ik stel het op prijs uw Raad tussentijds over mijn inzet tegen deze praktijken in samenspraak met de Staatssecretaris te informeren

Met vriendelijke groet,
burgemeester van de gemeente Krimpenerwaard,

mr. T.P.J. Bruinsma

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum 1 mei 2015
Betreft Zwanendriften

Geachte Voorzitter,

Op 26 februari jl. heb ik u toegezegd voor eind april met mijn reactie te komen over de in de brief van de werkgroep "Stop het Zwanendriften" gesignaleerde problematiek (Vergaderjaar 2014-2015, documentnummer 2015D07077). Met deze brief voldoe ik hieraan.

Zwanendriften

Het zwanendriften is een extensieve en legale vorm van veehouderij. In Nederland zijn twee zwanendrifters actief. De zwanendrifters houden geleewiekte knobbelzwanen het gehele jaar in de vrije natuur. De jonge knobbelzwanen worden na geboorte gevangen, geleewiekt en geringd en verkocht of verhuurd aan particulieren. Het zwanendriften strekt zich uit over meerdere provincies. De Wet dieren en de Flora- en faunawet (Ffw) zijn van toepassing op het zwanendriften. Ten aanzien van leewieken en de ringplicht geldt het volgende:

Ringplicht:

- Vanaf het van kracht worden van de Flora- en faunawet in 2002 geldt een ringplicht.
- De oudere knobbelzwanen die beide houders al voor 2002 in hun bezit hadden konden niet meer geringd worden.
- Voor deze dieren is in de loop van de jaren een ontheffing afgegeven.
- Daarnaast is ook voor de dieren die nadien geboren zijn en gehouden werden als productiedier een ontheffing afgegeven.
- Geen ontheffing is afgegeven voor de kuikens die niet zouden worden gehouden als productiedier.
- De in 2013 afgegeven ontheffing, die geldt tot 2018, betreft de ringplicht van alle ongeringde dieren die de houder in zijn bezit had op het moment van kracht worden van de ontheffing. Voor de nakomelingen geldt deze ontheffing niet.

Vanaf 2013 is geen ontheffing meer afgegeven voor het houden van knobbelzwanen als productiedier. Voor het houden van zwanen als siervogels is geen ontheffing vereist.

Directoraat-generaal Agro en Natuur

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk

DGAN-DAD / 15052984

Leewieken:

- Het leewieken van knobbelzwanen is een toegestane handeling die alleen door een dierenarts mag worden uitgevoerd, dus niet door de houder zelf.
- Dit verbod op het leewieken door de houder zelf geldt sinds het van kracht worden van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren, dus vanaf 1996.
- Er is vanaf 1996 geen ontheffing afgegeven voor het mogen leewieken van zwanen door de houder zelf.
- Vanaf 2018 geldt een algeheel verbod op het leewieken, ook door dierenartsen.

Handhaving

De handhaving gebeurt door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de politie. In de afgelopen jaren zijn wel controles uitgevoerd, maar is mede door een omissie onvoldoende handhavend opgetreden. De NVWA was tot eind 2013 abusievelijk van mening dat het leewieken door de houder zelf was toegestaan. Op 3 april 2013 is aan uw Kamer aangegeven dat er in 2012 bij controles geen overtredingen zijn vastgesteld (Vergaderjaar 2012 – 2013, Aanhangsel 1840). Omdat leewieken door de houder zelf echter verboden is, is die constatering nadien onjuist gebleken. Ik hecht eraan dat uw Kamer hiervan op de hoogte is. Eind 2013 heeft NVWA beide zwanendrifters per brief op de hoogte gesteld van het verbod om zelf te mogen leewieken en aangegeven hierop te gaan handhaven.

In april 2014 is een groot strafrechtelijk onderzoek gestart door de Politie Midden-Nederland, recherche Milieuteam. De NVWA en RVO.nl hebben aan dat onderzoek meegewerkt, zoals het uitvoeren van controles en het meewerken aan opsporingsactiviteiten. Gedurende dat onderzoek hebben de NVWA, de politie en RVO.nl verschillende keren meldingen ontvangen over zwanendrifters. Deze meldingen zijn betrokken bij het onderzoek.

In maart 2015 heeft de Politie Midden-Nederland, recherche Milieuteam het opsporingsonderzoek afgesloten met een proces-verbaal dat bij het Functioneel Parket in Amsterdam is ingediend. De NVWA en RVO.nl hebben een bestuurlijke rapportage gehad over het onderzoek.

Maatregelen

Nu het strafrechtelijk opsporingsonderzoek is afgesloten wordt op basis van de bestuurlijke rapportage het toezicht door de NVWA en RVO.nl geïntensiveerd en worden maatregelen opgelegd. Waar gebleken is dat de zwanendrifters handelen in strijd met de wet en voorschriften die aan de ontheffing voor de ringplicht zijn verbonden wordt een last onder dwangsom of bestuursdwang opgelegd. Ook wordt op basis van de bevindingen de ontheffing voor de ringplicht ingetrokken.

Directoraat-generaal Agro en Natuur

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ons kenmerk

DGAN-DAD / 15052984

Ik heb de NVWA opdracht gegeven over het toezicht in overleg te treden met de gemeenten. Komende week (begin broedseizoen 2015) start de NVWA met controles in het buitengebied.

Zonder verbod blijft het echter mogelijk om gehouden zwanen te houden in de vrije natuur. Het toezicht op de naleving van de Flora- en faunawet en de Wet dieren is zeer arbeidsintensief. Het gaat om waarnemingen in het open veld waarbij de aanwezigheid van inspecteurs direct wordt opgemerkt. Daardoor is de kans op het op heterdaad betrappen van verboden handelingen zoals bijvoorbeeld het leewieken of het toe-eigenen van wilde zwanen, klein. Dat is ook ondervonden tijdens het doen van het strafrechtelijk opsporingsonderzoek tegen de zwanendrifters.

Gelet op bovenstaande en de constatering uit het strafrechtelijk onderzoek zie ik op korte termijn de wettelijke mogelijkheden om het zwanendriften te verbieden, waarbij het houden van gehouden dieren in de vrije natuur wordt verboden. Hierover zal ik ook in overleg gaan met gemeenten. Ik zal uw Kamer hierover nader informeren.

w.g.)

Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken